Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILS WAHL
prednesené 3. septembra 2015 [1]

Vec C-154/14 P

SKW Stahl-Metallurgie GmbH,
SKW Stahl-Metallurgie Holding AG
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Článok 27 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 — Články 12 a 14 nariadenia Komisie (ES) č. 773/2004 — Procesné pravidlá uplatniteľné na vyšetrovanie porušení pravidiel hospodárskej súťaže EÚ — Právo byť vypočutý — Ústne vypočutie — Vypočutie in camera pred Komisiou“

1. Podniky majú bezpochyby právo na vypočutie v súvislosti s vyšetrovaním porušení pravidiel hospodárskej súťaže EÚ. Existuje však právo byť vypočutý v neprítomnosti druhej strany? To je otázka, ktorá je podstatou tohto odvolania. Z uvedených nižšie dôvodov sa domnievam, že odpoveď na túto otázku by mala byť záporná.

2. Odvolateľky navrhujú, aby Súdny dvor vylúčil uplatnenie rozsudku, [2] ktorým Všeobecný súd potvrdil rozhodnutie Komisie, [3] ktorým im bola uložená pokuta 13 300 000 eur za účasť na karteli v odvetví acetylidu vápenatého a horčíka. Odvolateľky predovšetkým tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď Komisii nevytkol, že zamietla ich žiadosť o ústne vypočutie *in camera* [4] v priebehu správneho konania.

3. Pokiaľ ide o ďalšie odvolacie dôvody uvedené odvolateľkami, budem sa nimi zaoberať súhrnne a vedome sa sústredím najmä na prvý odvolací dôvod.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Rozsudok z 23. januára 2014, SKW Stahl-Metallurgie Holding a SKW Stahl-Metallurgie/Komisia (T-384/09, EU:T:2014:27) (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

3 — Rozhodnutie Komisie z 22. júla 2009 [K(2009) 5791 v konečnom znení] týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 [Dohody o Európskom hospodárskom priestore, Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3 („Dohoda o EHP“)] (vec COMP/39.396 – Reagenty na báze acetylidu vápenatého a horčíka pre oceliarsky a plynárenský priemysel) (Ú. v. EÚ C 301, s. 18) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

4 — V týchto návrhoch výrazom „vypočutie *in camera*“ označujem stretnutie medzi účastníkom konania a rozhodovacím orgánom bez prítomnosti ostatných strán (*ex parte in camera*), a nie vypočutie, ktoré nie je prístupné verejnosti.

I – **Právny rámec**

4. Článok 27 nariadenia (ES) č. 1/2003[5] („Vypočutia strán, sťažovateľov a ostatných“) stanovuje:

„1. Pred prijatím rozhodnutí podľa článkov 7, 8, 23 a 24 ods. 2 poskytne Komisia podnikom alebo združeniam podnikov, proti ktorým smeruje konanie Komisie, možnosť byť vypočutí v záležitostiach, voči ktorým má Komisia námietky [výhrady – *neoficiálny preklad*]. Komisia svoje rozhodnutia založí len na námietkach [výhradách – *neoficiálny preklad*], ku ktorým sa príslušné strany mohli vyjadriť. …

2. Právo príslušných strán na obhajobu sa v konaniach plne rešpektuje. …“

5. Komisia podľa článku 33 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 1/2003 prijala vykonávacie ustanovenia týkajúce sa okrem iného praktických podrobností vypočutia upraveného v článku 27 nariadenia. Tieto ustanovenia sa nachádzajú v nariadení č. 773/2004[6]. Článok 12 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 s názvom „Právo na ústne vypočutie“ stanovuje, že Komisia poskytne stranám, ktorým adresovala oznámenie o námietkach [oznámenie o výhradách – *neoficiálny preklad*] (ďalej len „OV“), príležitosť predniesť svoje argumenty v rámci ústneho vypočutia, pokiaľ o to vo svojich písomných podaniach požiadajú.

6. Článok 14 nariadenia č. 773/2004 („Vedenie ústnych vypočutí“) stanovuje:

„6. Ústne vypočúvania nie sú verejné. Každá osoba môže byť vypočúvaná samostatne alebo v prítomnosti iných osôb vyzvaných zúčastniť sa, so zreteľom na legitímny záujem podnikov na ochrane ich obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií.

7. Vypočúvajúci úradník môže povoliť stranám, ktorým bolo [ON] adresované, sťažovateľom, ostatným osobám predvolaným na vypočúvanie, službám Komisie a úradom členských štátov, klásť počas vypočúvania otázky.

8. Vyhlásenia učinené každou vypočúvanou osobou sa zaznamenávajú. Na požiadanie bude záznam z vypočutia sprístupnený osobám, ktoré sa na vypočúvaní zúčastnili. Musí sa brať ohľad na legitímny záujem strán na ochranu ich obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií.“

7. Článok 16 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 nakoniec stanovuje, že informácie vrátane dokumentov Komisia neoznámi a ani nesprístupní, pokiaľ obsahujú obchodné tajomstvá alebo iné dôverné informácie o akejkoľvek osobe.

II – **Súvislosti konania**

A – *Stručný opis skutkového stavu*

8. V rozsahu, v akom je to podstatné pre prejednávanú vec, Komisia podľa napadnutého rozsudku[7] v spornom rozhodnutí konštatovala, že hlavní dodávatelia acetylidu vápenatého a horčíka pre oceliarsky a plynárenský priemysel porušili článok 81 ES a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa od 7. apríla 2004 do 16. januára 2007 podieľali na jedinom a pokračujúcom porušovaní uvedených ustanovení.

5 — Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) v znení zmien a doplnení.

6 — Nariadenie Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 a 82 Zmluvy o založení ES (Ú. v. EÚ L 362, 2006, s. 1), v znení zmien a doplnení.

7 — Odkaz na body 1 až 4 napadnutého rozsudku (k dispozícii len v nemčine a francúzštine).

Porušovanie spočívalo v rozdelení trhu, stanovení kvót, rozdelení zákazníkov, stanovení cien a výmene citlivých obchodných informácií medzi dodávateľmi granulovaného acetylidu vápenatého a granulovaného horčíka na významnej časti trhu Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „predmetné porušenie“).

9. Komisia v článku 1 písm. f) sporného rozhodnutia najmä konštatovala, že spoločnosť SKW Stahl-Metallurgie GmbH (ďalej len „SKW“) sa na predmetnom porušení podieľala od 22. apríla 2004 do 16. januára 2007 a spoločnosť SKW Stahl-Metallurgie Holding AG (ďalej len „SKW Holding“) sa na porušení zúčastňovala od 30. augusta 2004 do 16. januára 2007. Komisia sa domnievala, že zamestnanci spoločnosti SKW boli v spomenutom období priamo zapojení do kartelových dohôd a/alebo zosúladených postupov opísaných v spornom rozhodnutí. Od 30. augusta 2004 do 16. januára 2007 spoločnosť SKW Holding priamo vlastnila 100 % spoločnosti SKW. Komisia v dôsledku toho na základe domnienky vyplývajúcej z tohto majetkového vzťahu vychádzala zo skutočnosti, že spoločnosť SKW Holding vykonávala účinnú kontrolu nad spoločnosťou SKW – túto domnienku podľa názoru Komisie „potvrdili“ ďalšie skutkové okolnosti [8] – a že spoločnosť SKW Holding bola spolu so spoločnosťou SKW súčasťou jednej hospodárskej jednotky, v dôsledku čoho jej možno pripísať zodpovednosť za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustila spoločnosť SKW.

B – *Správne konanie pred Komisiou* [9]

10. Odvolateľky vo svojej odpovedi zo 6. októbra 2008 na OV Komisie z 24. júna 2008 tvrdili, že v skutočnosti mala rozhodujúci vplyv na spoločnosť SKW spoločnosť Degussa, a nie SKW Holding, a požiadali o ústne vypočutie, aby toto tvrdenie mohli objasniť. Po predvolaní na ústne vypočutie odvolateľky e-mailom z 31. októbra 2008 požiadali o vypočutie *in camera* v súvislosti so svojou argumentáciou týkajúcou sa úlohy spoločnosti Degussa. Ako dôvod svojej žiadosti odvolateľky uviedli, že hospodárske prežitie spoločnosti SKW závisí od spoločnosti Degussa, ktorá jej dodáva takmer všetok acetylid vápenatý, a že spoločnosť SKW aktuálne rokuje so spoločnosťou Degussa o novej zmluve o dodávkach. Odvolateľky ďalej tvrdili, že keby svoje stanovisko prezentovali v prítomnosti spoločnosti Degussa, ich obchodné vzťahy by sa vážne narušili a mohlo by to viesť k odvetným opatreniam. E-mailom z 5. novembra 2008 odvolateľky ako praktické riešenie navrhli, aby mala spoločnosť Degussa prístup k ich vypočutiu *in camera* po konci roku 2008 alebo po uzatvorení novej zmluvy o dodávkach. Odvolateľky 6. novembra 2008 poslali vypočúvajúcej úradníčke (ďalej len „VÚ“) ďalší e-mail, v ktorom tieto informácie zopakovali.

11. VÚ listom zo 6. novembra 2008 zamietla žiadosť o vypočutie *in camera*. VÚ sa domnievala, že žiadosť nie je *stricto sensu* založená na ochrane „obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií“ odvolateliek, a posúdila ju z hľadiska práva byť vypočutý. VÚ poukázala na to, že tvrdenie odvolateliek sa týka správania spoločnosti Degussa, a ak sa má zohľadniť ako poľahčujúca okolnosť, [10] treba ho overiť porovnaním s vyhlásením spoločnosti Degussa, a ďalej uviedla, že v prípade vypočutia *in camera* by bolo spoločnosti Degussa odopreté právo ústne reagovať na tvrdenia odvolateliek. VÚ napokon nepovažovala praktické riešenie navrhnuté odvolateľkami za uskutočniteľné, lebo nebol istý výsledok rokovaní ani ich trvanie.

8 — Medzi tieto skutkové okolnosti patrilo to, že i) spoločnosť SKW bola súčasťou divízie práškových a granulovaných výrobkov spoločnosti SKW Holding, ii) spoločnosť SKW Holding bola zapojená do každodenného obchodného styku svojich dcérskych spoločností, iii) spoločnosť SKW Holding bola zodpovedná za strategický rozvoj spoločnosti SKW, iv) spoločnosť SKW Holding prijímala rozhodnutia týkajúce sa personálnej oblasti, náboru pracovníkov a financovania, v) spoločnosť SKW každý mesiac hlásila finančné údaje spoločnosti SKW Holding, vi) spoločnosť SKW potrebovala na uzatváranie zmlúv s bankami podpis člena predstavenstva spoločnosti SKW Holding a vii) príjem spoločnosti SKW sa zohľadňoval pri údajoch o hospodárskej výkonnosti spoločnosti SKW Holding. Komisia nenašla podporu pre stanovisko, podľa ktorého bola spoločnosť SKW Holding len obchodným zástupcom spoločnosti Evonik Degussa GmbH („Degussa“) alebo finančným investorom.

9 — Odkaz na body 24 až 33 napadnutého rozsudku.

10 — Chcel by som poukázať na to, že v liste VÚ zo 6. novembra 2008 je vlastne uvedené, že informácie o správaní spoločnosti Degussa sa môžu považovať ako relevantné „pri zbavovaní [odvolateliek] zodpovednosti *alebo* ako poľahčujúca okolnosť“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Neobsahuje informáciu potvrdzujúcu názor, že VÚ považovala argumentáciu odvolateliek len za poľahčujúcu okolnosť (pozri bod 31 týchto návrhov).

12. Ústne vypočutie sa uskutočnilo 10. a 11. novembra 2008.

13. Listom z 28. januára 2009 odvolateľky informovali VÚ o tom, že bola uzatvorená nová zmluva o dodávkach medzi spoločnosťami SKW a Degussa a že nič nebráni ústnemu vypočutiu v prítomnosti spoločnosti Degussa. Požiadali teda o príležitosť prezentovať na dodatočnom ústnom vypočutí svoj názor na správanie spoločnosti Degussa, ktorý neprezentovali na ústnom vypočutí.

14. VÚ listom z 3. februára 2009 zamietla žiadosť o dodatočné ústne vypočutie s odôvodnením, že právo byť vypočutý súvisí s vydaním OV a možno si ho uplatniť len raz. VÚ však odvolateľkám povolila predloženie dodatočných písomných pripomienok k tejto záležitosti v stanovenej lehote.

15. V liste z 10. februára 2009 zaslanom VÚ napokon odvolateľky vyjadrili svoju nespokojnosť so stanoviskom VÚ. Tvrdili, že právo na ústne vypočutie nie je „jednorazová záležitosť“ a nemožno ho využiť len raz, ale je potrebné zabezpečiť ho počas celého konania. Vzhľadom na to, že písomné tvrdenia, ktoré už odvolateľky predložili, neupriamili pozornosť Komisie na úlohu spoločnosti Degussa a na závislosť spoločnosti SKW od spoločnosti Degussa, odvolateľky namietali voči názoru, že možnosť predložiť písomné vyjadrenie by mohla nahradiť právo na ústne vypočutie.

16. VÚ 9. júla 2009 vydala záverečnú správu o návrhu rozhodnutia o predmetnom porušení,[11] ktorá obsahovala jej pripomienky k žiadosti odvolateliek o ústne vypočutie *in camera*. VÚ vo svojej správe konštatovala, že návrh rozhodnutia sa týka len výhrad, ku ktorým sa účastníci konania mohli vyjadriť, a že právo všetkých účastníkov konania byť vypočutý bolo dodržané.

III – **Konanie pred Všeobecným súdom**

17. Návrhom podaným 1. októbra 2009 odvolateľky podali žalobu, ktorou sa domáhali zrušenia sporného rozhodnutia. Odvolateľky predložili šesť žalobných dôvodov na zrušenie rozhodnutia, a to i) porušenie práva byť vypočutý, ii) nesprávne uplatnenie článku 81 ES, iii) porušenie povinnosti odôvodnenia, iv) porušenie zásady rovnosti zaobchádzania, v) porušenie článkov 7 a 23 nariadenia č. 1/2003, ako aj zásady proporcionality a zásady zákonnosti trestov, a vi) porušenie článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

18. Po verejnom pojednávaní zo 16. apríla 2013 Všeobecný súd napadnutým rozsudkom zamietol všetky žalobné dôvody, a teda aj žalobu. Okrem toho odvolateľkám nariadil znášať vlastné trovy konania a nahradiť trovy Komisie.

IV – **Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania**

19. Odvolateľky svojím odvolaním podaným na Súdnom dvore 2. apríla 2014 navrhujú, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu, keďže ním boli zamietnuté návrhy odvolateliek, a vyhovel všetkým žalobným dôvodom uvedeným v prvostupňovom konaní,

— subsidiárne čiastočne zrušil napadnutý rozsudok,

— subsidiárne v druhom rade, ak to uzná za vhodné, znížil pokuty uložené odvolateľkám v článku 2 písm. f) a g) sporného rozhodnutia,

11 — Ú. v. EÚ C 301, s. 16 a 17.

— subsidiárne v treťom rade zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu na ďalšie konanie a

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

20. Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu, ktoré Súdnemu dvoru predložila 13. júna 2014, navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie a

— zaviazal odvolateľky na náhradu trov konania.

21. Odvolateľky a Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 13. mája 2015.

V – **Analýza**

A – *Úvodné poznámky*

22. Odvolateľky uvádzajú na podporu svojich návrhov štyri odvolacie dôvody, v ktorých ide v podstate o toto: i) Všeobecný súd sa tým, že nepotrestal Komisiu za to, že počas správneho konania porušila procesné práva odvolateliek, akým je právo na spravodlivé vypočutie, dopustil nesprávneho právneho posúdenia a navyše porušil zásadu proporcionality a zákaz predčasného posúdenia dôkazov; ii) Všeobecný súd nezohľadnil skutočnosť, že Komisia nesprávne uplatnila článok 101 ZFEÚ i povinnosť odôvodnenia podľa článku 296 ZFEÚ, čím sa tiež dopustil nesprávneho právneho posúdenia; iii) Všeobecný súd tým, že potvrdil sporné rozhodnutie, porušil zásadu jasnosti sankcií a zásadu individualizácie trestov a sankcií, a napokon iv) Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď považoval tvrdenie uvedené odvolateľkami počas konania za nové, a teda neprípustné. Druhým až štvrtým odvolacím dôvodom sa budem zaoberať súhrnne hneď teraz.

23. Odhliadnuc od otázky prípustnosti *prvej časti druhého odvolacieho dôvodu* – ktorú Komisia spochybňuje –, odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd nezohľadnil skutočnosť, že spoločnosť SKW Holding nemala na predmetnom porušení hospodársky záujem. Súdny dvor však konštatoval, že pokiaľ sa Komisii podarí zhromaždiť dôkazy preukazujúce vytýkané porušenie a tieto dôkazy sa javia ako dostatočné na preukázanie existencie dohody s protisúťažnou povahou, nie je nutné skúmať otázku, či mal dotknutý podnik na takejto dohode obchodný záujem.[12] V dôsledku toho je táto časť druhého odvolacieho dôvodu neúčinná.

24. *Druhou časťou druhého odvolacieho dôvodu* odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd pri potvrdení sporného rozhodnutia nesprávne vykladal článok 296 ZFEÚ. Konkrétne tvrdia, že Všeobecný súd Komisii nevytkol, že nezohľadnila všetky ich tvrdenia, čím porušila svoju „posilnenú“ povinnosť odôvodnenia v súvislosti s pripísaním zodpovednosti materskej spoločnosti za správanie dcérskej spoločnosti. Ako som však uviedol na inom mieste, nemyslím si, že Súdny dvor výslovne rozhodol o existencii posilnenej povinnosti odôvodnenia v takej situácii.[13] V každom prípade sa domnievam, že Všeobecný súd v napadnutom rozsudku primerane posúdil odôvodnenie sporného rozhodnutia, pričom jeden z dôvodov uvedených Komisiou v konaní zamietol ako nesprávny (hoci nadbytočný). Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho výkladu článku 296 ZFEÚ, v dôsledku čoho je aj druhá časť druhého odvolacieho dôvodu nedôvodná.

12 — Rozsudok Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia (C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, bod 46). Pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 335).

13 — Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Total/Komisia (C-597/13 P, EU:C:2015:207, bod 133).

25. Tvrdenie uvedené odvolateľkami v *treťom odvolacom dôvode*, podľa ktorého mala Komisia uviesť individuálne rozdelenie – *inter partes* – pokuty medzi účastníkov kartelu, bolo zamietnuté v rozsudku Komisia/Siemens Österreich a i., ktorý bol vydaný po podaní tohto odvolania.[14] Z tohto rozsudku vyplýva, že uvedenie takého odvolacieho dôvodu nie je napriek úsiliu odvolateliek dôvodné ani na pojednávaní s cieľom dokresliť ich stanovisko.

26. Nakoniec je zbytočné posudzovať *štvrtý odvolací dôvod*. Týmto odvolacím dôvodom odvolateľky Všeobecnému súdu vytýkajú, že vyhlásil za neprípustné presne to isté tvrdenie týkajúce sa rozdelenia pokuty, ktoré je uvedené v súvislosti s tretím odvolacím dôvodom. Štvrtý odvolací dôvod je preto vzhľadom na vyššie uvedený rozsudok neúčinný.

27. Na základe toho sa budem zaoberať prvým odvolacím dôvodom.

B – *Prvý odvolací dôvod*

1. Zistenia napadnutého rozsudku[15]

28. V bodoch 35 až 40 napadnutého rozsudku Všeobecný súd najprv pripomenul význam práva na obhajobu a výsady týkajúcej sa obchodných tajomstiev a ďalších dôverných informácií a následne pristúpil k výkladu článku 14 ods. 6 nariadenia č. 773/2004. Všeobecný súd konštatoval, že podľa tohto ustanovenia nie sú vylúčené vypočutia za prítomnosti ostatných strán, a ďalej poukázal na to, že je potrebné zohľadniť legitímny záujem podnikov na nezverejnení ich obchodných tajomstiev a ostatných dôverných informácií. Na základe toho Všeobecný súd konštatoval, že Komisia má povinnosť zabezpečiť v jednotlivých prípadoch primeranú rovnováhu medzi cieľom ochrany práva na obhajobu podnikov, ktorým je vytýkané porušenie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ, na jednej strane a zákonným záujmom tretích strán na nezverejnení ich obchodných tajomstiev a ostatných dôverných informácií v priebehu vyšetrovania na druhej strane.

29. Všeobecný súd následne v bode 41 napadnutého rozsudku preskúmal, či argumentácia, ktorú chceli odvolateľky predniesť *in camera*, bola kľúčová na ich obhajobu.

30. Všeobecný súd v tomto smere v bodoch 42 až 44 napadnutého rozsudku uviedol, že podľa zistenia Komisie len zamestnanci alebo vedenie spoločnosti SKW sa priamo zúčastnili na predmetnom porušení. Naopak, zodpovednosť spoločnosti SKW Holding za to isté porušenie pravidiel hospodárskej súťaže vyplýva zo skutočnosti, že mala na spoločnosť SKW rozhodujúci vplyv. Všeobecný súd ďalej v bodoch 47 až 52 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľky nevysvetlili, v akom zmysle by ich možnosť, že spoločnosť Degussa mala rozhodujúci vplyv na spoločnosť SKW, zbavila ich vlastnej zodpovednosti. Vyššie uvedený súd konkrétne uviedol, že otázka, či mala spoločnosť Degussa taký vplyv na spoločnosť SKW, je nepodstatná z hľadiska toho, či spoločnosť SKW Holding skutočne vyvrátila domnienku, podľa ktorej mala rozhodujúci vplyv na spoločnosť SKW vzhľadom na to, že v nej vlastnila podiel vo výške 100 %.

31. Všeobecný súd na základe toho v bodoch 53 až 56 napadnutého rozsudku konštatoval, že tvrdenia odvolateliek ich v nijakom prípade nemôžu zbaviť zodpovednosti. Všeobecný súd z toho vyvodil, že VÚ postupovala správne, keď vo svojom liste zo 6. novembra 2008 (pozri bod 11 týchto návrhov) posúdila žiadosť o vypočutie *in camera* len z hľadiska úlohy spoločnosti Degussa ako poľahčujúcej okolnosti,

14 — C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, ktorým bol zrušený rozsudok Siemens a VA Tech Transmission & Distribution/Komisia (T-122/07 až T-124/07, EU:T:2011:70).

15 — Odkaz na body 19 až 63 napadnutého rozsudku.

keďže s ňou súvisiaca argumentácia by mohla byť pre odvolateľky užitočná len z tohto pohľadu. Všeobecný súd v tomto smere usúdil, že analýzu zapojenia spoločnosti Degussa ako poľahčujúcej okolnosti z hľadiska zodpovednosti odvolateliek je potrebné preskúmať v druhej časti piateho žalobného dôvodu.

32. Pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod, Všeobecný súd v bodoch 57 až 63 napadnutého rozsudku konštatoval, že tvrdenie, podľa ktorého je potrebné zohľadniť úlohu spoločnosti Degussa ako poľahčujúcu okolnosť pre odvolateľky, by na druhej strane viedlo k zvýšeniu zodpovednosti spoločnosti Degussa. VÚ teda správne usúdila, že vypočutie *in camera* nemožno povoliť, keďže spoločnosť Degussa má právo odpovedať na také tvrdenia. Všeobecný súd súhlasil s názorom VÚ, podľa ktorého praktické riešenie navrhnuté odvolateľkami nie je v súlade s právom spoločnosti Degussa ústne odpovedať na obvinenia odvolateliek počas vypočutia. Vzhľadom na to, že riadne vedenie správneho konania si vyžaduje prijatie rozhodnutia v primeranom čase, Všeobecný súd usúdil, že VÚ oprávnene odmietla uskutočniť dodatočné ústne vypočutie, lebo účastníci konania podľa názoru uvedeného súdu nemajú nárok na nové vypočutie zakaždým, keď pominie prekážka prezentovania argumentácie. Všeobecný súd napokon konštatoval, že VÚ odvolateľkám poskytla príležitosť predložiť dodatočné písomné pripomienky, a zamietol prvý žalobný dôvod uvedený odvolateľkami.

2. Tvrdenia účastníkov konania

33. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd neuznal, že zamietnutie ich žiadosti o vypočutie *in camera* zo strany Komisie je porušením zásadnej procesnej požiadavky. Zamietnutie bolo hrubo neprimerané okrem iného vzhľadom na to, že ich žiadosť bola úplne primeraná a nezasahovala do procesných práv ostatných účastníkov konania. Všeobecný súd tak nedodržal právo na obhajobu napriek tomu, že článok 27 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že „právo príslušných strán na obhajobu sa v konaniach plne rešpektuje“. V prípade ústneho vypočutia v prítomnosti spoločnosti Degussa by odvolateľky nemali možnosť objasniť Komisii svoje stanovisko, lebo sa obávali prípadných odvetných opatrení spoločnosti Degussa. Z tohto dôvodu odvolateľky požiadali o krátke stretnutie *in camera* v dĺžke približne 30 minút. Odvolateľky okrem toho navrhli – bezúspešne – niekoľko alternatívnych riešení, v prípade ktorých by pravdepodobne ich právo na vypočutie bolo dodržané.

34. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd rovnako ako predtým Komisia zjavne nezohľadnil ich legitímne záujmy. Odvolávajú sa na článok 14 ods. 6 nariadenia č. 773/2004, ktorý sa týka záujmu podnikov na nezverejnení ich obchodných tajomstiev. Ďalej tvrdia, že pokiaľ možno povoliť vypočutie *in camera* s cieľom chrániť obchodné tajomstvá (a povolenie je nutné v prípade, že neexistuje iná možnosť ochrany takých tajomstiev), je o to viac potrebné povoliť ho v prípade, že také vypočutie s najväčšou pravdepodobnosťou zabezpečí primeranú ochranu práva na obhajobu dotknutého podniku a že bez takého vypočutia by bola ohrozená samotná existencia uvedeného podniku.

35. Odvolateľky tvrdia, že len ústne vypočutie poskytuje možnosť viesť s Komisiou dialóg s cieľom rozptýliť pochybnosti a odpovedať na všetky prípadné otázky. Všeobecný súd síce v bodoch 38 až 62 napadnutého rozsudku správne uviedol, že záujmy podniku požadujúceho vypočutie *in camera* je potrebné zvážiť vo vzťahu k záujmom ďalších podnikov, aby mali možnosť obhajovať sa voči prípadným obvineniam, nesprávne však konštatoval, že záujmy uvedených podnikov sú dôležitejšie a opodstatňujú odmietnutie alternatívnych riešení navrhnutých odvolateľkami. Všeobecný súd sa tým dopustil omylu, lebo Komisii neuložil povinnosť uprednostniť riešenie, ktoré by vyhovelo záujmom všetkých zainteresovaných strán, v dôsledku čoho Všeobecný súd uplatnil kritérium rovnováhy spôsobom, ktorý bol neprimerane nepriaznivý vo vzťahu k záujmom odvolateliek.

36. Odvolateľky ďalej tvrdia, že keď Všeobecný súd rozhodol, že ich argumentácia ich nemôže zbaviť zodpovednosti a že otázka kontroly spoločnosti Degussa nad spoločnosťou SKW je nepodstatná pri posudzovaní zodpovednosti spoločnosti SKW Holding, dopustil sa na jednej strane nezákonného predčasného posúdenia dôkazov. Na druhej strane Všeobecný súd nezohľadnil skutočnosť, že

preukázanie pokračujúcej kontroly, ktorú má určitá spoločnosť nad svojou bývalou dcérskou spoločnosťou, môže spochybniť vplyv novej materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť. Ďalej uvádzajú, že ich tvrdenie týkajúce sa úlohy spoločnosti Degussa nie je len tvrdením o poľahčujúcej okolnosti, ale aj na podporu stanoviska, podľa ktorého spoločnosť SKW Holding nemá nijakú zodpovednosť.

37. Napokon pokiaľ ide o účinky porušenia ich procesných práv, odvolateľky tvrdia, že ako uviedli v prvostupňovom konaní, postačuje zrušiť sporné rozhodnutie, lebo keby sa Komisia nedopustila procesnej chyby, je možné, že výsledok správneho konania by bol odlišný.

38. Komisia spochybňuje tvrdenia odvolateliek v celom rozsahu. Čo sa týka vplyvu spoločnosti SKW Holding na spoločnosť SKW, Komisia tvrdí, že odvolateľky nenamietajú voči použitiu nesprávnej miery dokazovania, ale voči skutkovým zisteniam Všeobecného súdu a voči posúdeniu dôkazov, neodvolávajú sa však na skreslenie dôkazov, čo je v odvolacom konaní neprípustné.

3. Posúdenie

a) Prípustnosť

39. Pokiaľ ide o námietku neprípustnosti uplatnenú *en passant* Komisiou (pozri bod 38 týchto návrhov), chcel by som pripomenúť, že odvolateľky prvým odvolacím dôvodom nespochybňujú zodpovednosť spoločnosti SKW Holding v súvislosti s jej rozhodujúcim vplyvom na spoločnosť SKW (ktorá je, naopak, jadrom ich druhého odvolacieho dôvodu), ale namietajú voči porušeniu svojich procesných práv, konkrétne práva na účinné vypočutie. Všeobecný súd sa podľa ich názoru dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď určil primeranú rovnováhu medzi záujmom odvolateliek na vypočutí *in camera* a záujmom ďalších strán – konkrétne spoločnosti Degussa – na tom, aby mali možnosť odpovedať na tvrdenia odvolateliek, a keď zamietol ich alternatívne návrhy. Na posúdenie tejto právnej otázky má Súdny dvor právomoc podľa článku 256 ods. 1 ZFEÚ a článku 58 štatútu.

b) Všeobecné úvahy týkajúce sa práva byť vypočutý v správnom konaní pred Komisiou

40. Správne konanie pred Komisiou je konanie podľa článku 101 ZFEÚ a má dve samostatné po sebe idúce fázy, z ktorých každá má vlastnú logiku: fáza predbežného vyšetrovania a fáza *inter partes*. Fáza predbežného vyšetrovania, ktorá trvá až do doručenia OV, je určená na to, aby Komisia mohla zhromaždiť všetky relevantné dôkazy potvrdzujúce alebo vyvracajúce existenciu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže a prijať prvé stanovisko o ďalšom smerovaní konania. Fáza *inter partes*, ktorá trvá od doručenia OV do prijatia konečného rozhodnutia, je určená na to, aby mohla Komisia dospieť ku konečnému rozhodnutiu o údajnom porušení. Dotknutá strana je až na začiatku fázy *inter partes* prostredníctvom OV oboznámená so všetkými základnými dôkazmi, na ktoré sa Komisia odvoláva v danom štádiu konania. V dôsledku toho sa uvedená strana môže v plnom rozsahu domáhať svojho práva na obhajobu až po vydaní OV. [16]

41. Čo sa týka fázy *inter partes*, právo byť vypočutý možno vykonať v dvoch po sebe nasledujúcich krokoch: písomne a ústne.

42. Pokiaľ ide o prvý krok, podľa článku 10 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 Komisia informuje dotknuté strany o výhradách, ktoré sú voči nim vznesené, a OV je písomne doručené každej strane, voči ktorej boli vznesené výhrady. Článok 10 ods. 2 a 3 uvedeného naradenia stanovuje právo písomne odpovedať na OV v lehote stanovenej Komisiou a uviesť všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné z hľadiska obhajoby. Komisia nie je povinná zohľadniť písomné podania doručené po uplynutí danej lehoty.

16 — Pozri rozsudok Elf Aquitaine/Komisia (C-521/09 P, EU:C:2011:620, body 113 a 115).

43. Podľa článku 16 ods. 2 nariadenia č. 773/2004 každá strana poskytujúca stanovisko k OV musí s uvedením dôvodov označiť každý materiál, ktorý považuje za dôverný, a poskytnúť samostatnú nedôvernú verziu v lehote stanovenej na oznámenie stanovísk k OV. Článok 16 ods. 3 nariadenia stanovuje, že Komisia o to môže požiadať účastníkov konania aj z vlastnej iniciatívy. Pokiaľ strana neuvedie niečo iné, Komisia v súlade s článkom 16 ods. 4 nariadenia vychádza z toho, že materiál je nedôverný. V tejto súvislosti treba pamätať na to, že strany môžu podľa článku 15 ods. 1 nariadenia požiadať o prístup k spisu v súvislosti s nedôvernými informáciami.

44. Z vyššie uvedeného vyplýva, že je na účastníkoch konania, aby presne zvážili, či Komisii vo svojej písomnej odpovedi poskytnú veľa alebo málo informácií. Musia sa zároveň rozhodnúť, či poskytnú informácie dôvernej povahy, a pokiaľ áno, označiť ich. Je nevyhnutné, že pokiaľ Komisia nesúhlasí s dôvernou povahou informácií – čo neskôr môžu preskúmať súdy EÚ –, strana, ktorá také informácie poskytla, podstupuje obchodné riziko, že tieto informácie môže prístupom k spisu získať iná strana.

45. Pokiaľ ide o druhý krok, konkrétne právo na ústne vypočutie – ktoré nie vždy patrilo medzi základné práva –,[17] strany sú podľa článku 12 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 oprávnené dostaviť sa na ústne vypočutie pred Komisiou pod podmienkou, že o to vo svojom stanovisku k OV požiadali.

46. Ústne vypočutie sa uskutoční v súlade s článkom 14 nariadenia č. 773/2004. Podľa článku 14 ods. 6 nariadenia každá osoba môže byť vypočúvaná samostatne alebo v prítomnosti iných osôb so zreteľom na legitímny záujem na ochrane obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií. Vyhlásenia každej osoby sa zaznamenávajú a záznam z vypočutia môže byť sprístupnený osobám, ktoré sa na vypočúvaní zúčastnili, opäť s ohľadom na ochranu obchodných tajomstiev jednotlivých strán.

47. Strany, ktoré reagujú na OV, teda môžu a nemusia požiadať o ústne vypočutie. Využitie tejto možnosti je ďalším obchodným rozhodnutím, pri ktorom treba brať do úvahy možnosť prítomnosti ďalších strán, a to, že zverejnené informácie sa môžu dostať do rúk ostatným. Musím však zdôrazniť, že účasť na ústnom vypočutí nie je povinná.

48. Právo byť vypočutý má v neposlednom rade zásadný materiálny aspekt: účinnú procesnú ochranu dotknutých účastníkov konania. V konaniach, v ktorých môžu byť uložené pokuty, je totiž dodržanie práva na obhajobu základnou zásadou práva EÚ, ktorú nemožno porušiť, dokonca ani v správnych konaniach.[18] Podľa článku 11 ods. 2 nariadenia č. 773/2004 sa Komisia vo svojich rozhodnutiach zaoberá iba výhradami, ku ktorým strany, ktorým bolo zaslané OV, mohli predložiť pripomienky.

49. Osobitosť tejto veci však spočíva v tom, že v nej ide v skutočnosti o otázku, akú *podobu* má mať právo byť vypočutý pred Komisiou, a nie o jeho podstatu. V tejto súvislosti nie je samo osebe problematické to, že strany sú vypočuté písomne, a nie ústne. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) v prípade správnych konaní, ktoré môžu viesť k uloženiu pokuty, je postačujúce, ak majú účastníci konania možnosť následného ústneho vypočutia pred nestranným a nezávislým súdnym orgánom.[19]

17 — Stav práva sa postupom času mení. Článok 7 ods. 1 nariadenia Komisie č. 99/63/EHS z 25. júla 1963 o vypočutiach upravených v článku 19 ods. 1 a 2 nariadenia Rady č. 17 (Ú. v. ES 127, s. 2268) stanovoval, že Komisia „poskytne osobám, ktoré o to požiadajú v písomných pripomienkach, príležitosť na ústny prednes ich tvrdení, pokiaľ tieto osoby preukážu dostatočný záujem alebo pokiaľ Komisia navrhne uložiť im pokutu alebo penále“ [*neoficiálny preklad*]. Článok 8 nariadenia Komisie (ES) č. 2842/98 z 22. decembra 1998 o vypočutí strán v určitých konaniach podľa článkov 85 a 86 zmluvy o ES (Ú. v. ES L 354, s. 18; Mim. vyd.07/004, s. 204) neskôr jednoducho stanovoval, že „tam, kde je to vhodné, môže Komisia umožniť žiadateľom a sťažovateľom ústne vyjadriť svoje názory, ak o to strany vo svojich písomných vyjadreniach požiadajú“.

18 — Pozri rozsudok Thyssen Stahl/Komisia (C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 30 a citovanú judikatúru).

19 — Pozri okrem iného rozsudok ESĽP Flisar v. Slovinsko z 29. septembra 2011, č. 3127/09, body 33 až 35. Ústne vypočutia okrem toho nie sú vždy povinné vo všetkých súdnych konaniach, v ktorých ide o trestnoprávne sankcie; pozri okrem iného rozsudok ESĽP Jussila v. Fínsko [GC], č. 73053/01, bod 43, 2006-XIII.

c) Posúdenie prvého odvolacieho dôvodu

50. V prvom odvolacom dôvode odvolateliek rozlišujem dve hlavné tvrdenia, obe založené na práve byť vypočutý: po prvé Všeobecný súd nepostupoval v súlade so zákonom, keď Komisiu nesankcionoval za to, že zamietla ich žiadosť o vypočutie *in camera* na základe nezákonného predčasného posúdenia dôkazov v konaní. Po druhé uvedený súd postupoval neprimerane, keď Komisii nevytkol, že nesúhlasila s alternatívnymi riešeniami navrhnutými odvolateľkami. Každé z týchto tvrdení postupne preskúmam nižšie.

i) Právo na vypočutie *in camera*?

51. Na začiatok chcem poukázať na to, že VÚ podľa všetkého usúdila, že informácie, ktorými chceli odvolateľky odôvodniť svoju žiadosť o vypočutie *in camera*, sú z kvalitatívneho hľadiska postačujúce na to, aby im také vypočutie bolo umožnené. [20]

52. Nech je to akokoľvek, podľa môjho názoru neexistuje právo na vypočutie *in camera*. [21]

53. Také právo nie je uvedené nikde v nariadení č. 1/2003 ani v nariadení č. 773/2004. Konkrétne článok 12 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 stanovuje len to, že Komisia poskytne stranám, ktorým adresovala OV, príležitosť predniesť svoje argumenty v rámci ústneho vypočutia, pokiaľ o to vo svojich písomných podaniach požiadajú. V ustanovení však nie je uvedené nič o vypočutí *in camera*.

54. Také právo podobne nevyplýva ani zo znenia, ani z kontextu, ani z cieľa článku 14 nariadenia č. 773/2004 – konkrétne článku 14 ods. 6.

55. *Znenie* článku 14 ods. 6 nariadenia č. 773/2004 stanovuje, že každá osoba *môže* byť vypočúvaná samostatne alebo v prítomnosti iných osôb vyzvaných zúčastniť sa so zreteľom na legitímny záujem podnikov na ochrane ich obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií. Nejde teda len o umožnenie vypočutia, ide o voľbu, a nie o povinnosť. Ako vyplýva z článku 14 ods. 6 druhej vety uvedeného nariadenia, táto voľba závisí od toho, ako Komisia posúdi záujmy podnikov na ochrane ich obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií.

56. Chápem to tak, že odvolateľky v podstate tvrdia, že sloveso „môže“ treba v tomto prípade vykladať ako „má“. Toto tvrdenie však nie je len v rozpore s intuíciou, ale ani neobstojí z mnohých dôvodov.

57. Po prvé *kontext* článku 14 ods. 6 nariadenia č. 773/2004 potvrdzuje stanovisko, že umožnenie vypočutia *in camera* je vecou voľnej úvahy VÚ. Článok 14 ods. 7 nariadenia č. 773/2004 stanovuje, že VÚ *môže* povoliť stranám, ktorým bolo OV adresované, sťažovateľom a ostatným osobám predvolaným na vypočúvanie klásť počas vypočúvania otázky. Názov článku 14 nariadenia č. 773/2004 („Vedenie ústnych vypočutí“) tiež naznačuje, že cieľom článku 14 je najmä stanoviť pravidlá zabezpečujúce plynulé vedenie ústnych vypočutí zo strany VÚ, z čoho vyplýva, že VÚ musí mať pri ich vedení určitú mieru voľnosti. Naopak, pokiaľ sú podnikom priznané osobitné práva (alebo je VÚ uložená osobitná povinnosť), je to jasne uvedené v samotnom znení, napríklad v článku 12 ods. 1 alebo v článku 14 nariadenia č. 773/2004, pričom v článku 14 je slovo „môže“ použité jednoznačne viackrát. Sotva to môže byť náhoda.

20 — Komisii to však nezabránilo zopakovať po prvé, že odvolateľky uznali, že spoločnosť Degussa musí byť informovaná to tom, že odvolateľky odpovedali na OV spôsobom, ktorý je pre spoločnosť Degussa nepriaznivý, a po druhé, že spoločnosť Degussa musí byť okrem toho informovaná o dôvodoch, pre ktoré odvolateľky tvrdia, že kontroluje spoločnosť SKW na diaľku, v dôsledku čoho vznikajú pochybnosti o dôvernej povahe informácií vo vzťahu k spoločnosti Degussa.

21 — O existencii práva *ne*byť vypočutý *in camera* by sa dalo uvažovať jedine vtedy, keď by sa subjekt vzdal úplne práva byť vypočutý.

58. Právo na vypočutie *in camera* navyše nevyplýva ani z *cieľa* nariadenia č. 773/2004. Chcel by som pripomenúť, že z článku 33 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 1/2003 vyplýva, že nariadenie č. 773/2004 má stanoviť praktické dojednania, ktoré zabezpečia, že podnikom, proti ktorým smeruje konanie Komisie, *bude poskytnutá možnosť vypočutia* v záležitostiach, voči ktorým má Komisia výhrady, a že konečné rozhodnutia budú založené len na výhradách, ku ktorým sa príslušné strany *mohli vyjadriť*. Naopak, cieľom nariadenia nie je zabezpečiť *skutočné* vypočutie podnikov (hoci aj v neprítomnosti druhej strany) – rozhodujúce je, že o to musia požiadať samotné podniky. Okrem toho, ako už bolo uvedené, zdá sa, že z hľadiska základných práv nie je neexistencia práva na vypočutie *in camera* problematická (pozri bod 49 týchto návrhov). Rád by som tiež dodal, že skutočnosť, že podľa názoru odvolateliek je ústne vypočutie efektívnejšie než písomné, je otázkou preferencie, nie práva.

59. Zo všeobecnejšieho hľadiska sa zdá, že v konaní pred Komisiou platí nepísaná zásada, podľa ktorej právomoc rozhodnúť o tom, či sa vypočutie má uskutočniť *in camera*, prináleží nestrannému orgánu vedúcemu vypočúvanie (a uplatní sa z jeho vlastnej iniciatívy alebo na základe žiadosti). Súdny dvor si totiž plne uvedomuje, že v konaniach pred súdmi EÚ rozhodnutie o uskutočnení pojednávania *in camera* nie je na účastníkoch konania, ale na súdnom orgáne.[22] To isté platí pre ústne pojednávania pred ESĽP.[23] Okrem toho by som chcel pripomenúť, že v súdnom konaní treba návrh na uskutočnenie vypočutia *ex parte in camera* – t. j. čas strávený osamote so súdnym orgánom – považovať za veľmi mimoriadny.[24]

60. Aj keď je tento neobvyklý postup irelevantný pre posudzovanú vec, je dôležité si uvedomiť, že konanie pred Komisiou má povahu správneho konania a že táto inštitúcia nie je súdnym orgánom. Ide o konanie *inter partes* medzi dotknutou stranou a Komisiou, a nie o sporové konanie medzi súkromnými stranami podozrivými z účasti na uvedenom porušení. Jedným z následkov je napríklad to, že Komisia nemá povinnosť poskytnúť stranám možnosť krížového výsluchu svedkov a analýzy ich vyhlásení vo fáze vyšetrovania[25] (alebo podobne vo fáze konania *inter partes*). Znamená to tiež, že Komisia môže uložiť pokuty len za porušenia práva hospodárskej súťaže, ku ktorým sa strany mohli vyjadriť. Pokiaľ teda chce strana zverejniť informácie, ktoré sú dôverné a môžu pripísať zodpovednosť inému účastníkovi správneho konania, podľa mňa je samozrejmé, že ak sa chce Komisia na tieto informácie odvolávať, musí vydať dodatočné OV pre druhého účastníka konania[26] (Komisia nie je povinná viesť „stíhanie“ v súvislosti s ďalšími dôvodmi sťažnosti). Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci neexistovala požiadavka na zohľadnenie záujmov spoločnosti Degussa: pokiaľ by Komisia chcela ďalej sankcionovať spoločnosť Degussa s odvolaním sa na informácie poskytnuté odvolateľkami, musela by vydať dodatočné OV. Dôvody, ktoré VÚ uviedla v súvislosti so zamietnutím žiadosti o vypočutie *in camera* a ktoré Všeobecný súd potvrdil, boli preto nesprávne.[27]

61. Vzhľadom na vyššie uvedené všeobecné pripomienky nie je nič prekvapivé na tom, že je na VÚ, aby rozhodol, či sa uskutoční samostatné ústne vypočutie uvedenej strany, ak sa to zdá byť vhodné napríklad na ochranu obchodných tajomstiev alebo ďalších dôverných informácií strany. Úradníci EÚ majú totiž povinnosť rešpektovať také tajomstvá,[28] pričom, ako som uviedol, správne konanie je vedené podľa na tento účel určených pravidiel. Je však zaujímavé, že znenie článku 14 ods. 6 nariadenia č. 773/2004 nerozlišuje z hľadiska dôvernosti medzi vypočutiami *in camera* a spoločnými vypočutiami.

22 — Pozri článok 31 štatútu, článok 79 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, článok 109 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu a článok 63 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu pre verejnú službu.

23 — Pozri pravidlo 63 Rokovacieho poriadku ESĽP z 1. júna 2015; porovnaj tiež pravidlo A1 ods. 5.

24 — Pozri v tomto zmysle rozsudok ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, bod 56).

25 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 200).

26 — Pozri rozsudok LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (T-128/11, EU:T:2014:88, bod 110 a citovanú judikatúru) (potvrdený rozsudkom LG Display a LG Display Taiwan/Komisia, C-227/14 P, EU:C:2015:258).

27 — Malo by však byť jasné, že povinnosť odôvodnenia a správnosť týchto dôvodov sú dve samostatné otázky; pozri okrem iného rozsudok Holandsko/Komisia (C-159/01, EU:C:2004:246, bod 65 a citovanú judikatúru).

28 — Pozri v tejto súvislosti článok 339 ZFEÚ, článok 28 nariadenia č. 1/2003 („Služobné tajomstvo“) a článok 16 nariadenia č. 773/2004 („Označenie a ochrana dôverných informácií“).

62. Vedie ma to k nasledujúcemu záveru: v znení nariadenia č. 773/2004 nič neopodstatňuje stanovisko, podľa ktorého by sa informácie poskytnuté počas vypočutia *in camera* – alebo, presnejšie, počas *samostatného* vypočutia – mohli automaticky považovať za dôverné. Závisí to len od toho, čo je na takom pojednávaní uvedené. Na rozdiel od žiadosti o dôverné zaobchádzanie s písomnými pripomienkami k OV, ktorá si vyžaduje posúdenie *ex post*, totiž musí Komisia v prípade žiadosti o vypočutie *in camera* uskutočniť predbežné posúdenie *ex ante*, pokiaľ ide o to, či sú informácie, ktoré jej chce strana poskytnúť, skutočne dôverné. Možno uvediem samozrejmú vec, no nedôverné informácie poskytnuté počas vypočutia *in camera* nemožno v súlade so zákonom odoprieť ostatným stranám, ktoré sa usilujú získať prístup k spisu.

63. Strana, ktorej žiadosť o vypočutie *in camera* bola zamietnutá, tak musí starostlivo zvážiť, či sa ešte chce zúčastniť na spoločnom ústnom vypočutí, a ak áno, čo tam povie. Uvedená strana nie je povinná zverejniť dôverné informácie v prítomnosti všetkých účastníkov konania. Namiesto toho sa môže ešte skôr v rámci alternatívneho riešenia rozhodnúť, že Komisii poskytne dôverné informácie písomne vo svojom stanovisku k OV a požiada o dôverné zaobchádzanie s týmito informáciami. Aj s tým môže byť spojené obchodné riziko, no v závislosti od okolností to môže byť lepšia voľba než požadovať vypočutie *in camera*. V správnom konaní je teda zabezpečené, že strany sa môžu rozhodnúť, či Komisii poskytnú informácie, ktoré považujú za dôverné, a ak áno, či to urobia ústne alebo písomne (hoci je pravda, že nemajú posledné slovo, pokiaľ ide o otázku dôvernosti). Vykonanie práva byť vypočutý si teda za každých okolností vyžaduje obchodné rozhodnutia účastníkov konania.[29] Prejednávaná vec to preukazuje: odvolateľky sa (pochopiteľne) rozhodnú uprednostniť jeden obchodný cieľ – ekonomické prežitie – pred iným, t. j. možnosťou nižšej pokuty.

64. Je jasné, že pokiaľ Komisia neoprávnene zverejní dôverné informácie, strana môže podať žalobu pre náhradu škody podľa článku 268 ZFEÚ, ak sú splnené podmienky pripísania zodpovednosti.[30] Je však veľmi dôležité pamätať na to, že otázka oprávnenosti zverejnenia informácií nemá súvislosť s výkonom práva byť vypočutý. Inými slovami, neoprávnené zverejnenie dôverných informácií nemá nevyhnutne vplyv na platnosť rozhodnutia, ktorým Komisia uloží pokuty.

65. Nakoniec hoci rozhodnutie o povolení vypočutia *in camera* je vecou právomoci voľnej úvahy Komisie, tá ju musí ako verejný orgán vykonávať v súlade so zákonom. Domnievam sa síce, že pokiaľ je to riadne odôvodnené vedením správneho konania, súdy EÚ môžu z vecného hľadiska zriedka niečo vytknúť rozhodnutiu o tom, či sa uskutoční vypočutie *in camera*, to však nevylučuje možnosť výhrad v prípade zneužitia právomoci, nedostatočného odôvodnenia (vrátane neposkytnutia nijakej odpovede), nesprávneho skutkového posúdenia alebo dokonca zjavne nesprávneho právneho posúdenia.[31] Odhliadnuc od toho, že Komisia by podľa môjho názoru mala pri prijímaní rozhodnutí o vypočutiach *in camera* pamätať na zásadu riadnej správy vecí verejných zakotvenú v článku 41 Charty, v prejednávanej záležitosti nie je potrebné skúmať presné hranice súdneho preskúmania takých rozhodnutí.

66. Napriek tomu zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 39 napadnutého rozsudku uložil Komisii povinnosť zabezpečiť v jednotlivých prípadoch primeranú rovnováhu medzi cieľom ochrany práva na obhajobu podnikov, ktorým je vytýkané porušenie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ, na jednej strane a oprávneným záujmom tretích strán na nezverejnení ich obchodných tajomstiev a ostatných dôverných informácií v priebehu vyšetrovania na druhej strane.

29 — Ilustruje to skutočnosť, že odvolateľky vo svojom liste z 28. januára 2009 (bod 13 týchto návrhov) uviedli, že „z obchodného hľadiska je pre našich zákazníkov naďalej nemožné diskutovať o úlohe spoločnosti Degussa počas verejného vypočutia“.

30 — V súlade so zásadou stanovenou v rozsudku Adams/Komisia (145/83, EU:C:1985:448).

31 — Pokiaľ ide o i) právo na podanie petície Európskemu parlamentu, porovnaj rozsudok Schönberger/Parlament (C-261/13 P, EU:C:2014:2423, body 23 a 24); ii) zamietnutie sťažností týkajúcich sa protisúťažného správania zo strany Komisie, rozsudok Automec/Komisia (T-24/90, EU:T:1992:97, body 71 až 79), a iii) žalobu pre neplatnosť rozhodnutia Komisie o nezačatí konania pre porušenie povinnosti voči členskému štátu, uznesenie Ruipérez Aguirre a ATC Petition/Komisia (C-111/11 P, EU:C:2011:491, body 11 až 13 a citovanú judikatúru).

67. Z tohto nesprávneho posúdenia však nevyplýva dôvodnosť prvého odvolacieho dôvodu. Tvrdenie odvolateliek, podľa ktorého mali nárok na vypočutie *in camera*, je totiž rovnako nesprávne a v prvostupňovom konaní bolo správne zamietnuté. Ako ukážem, to isté platí, pokiaľ ide o zvyšnú časť tohto odvolacieho dôvodu, ktorá je spolu s ostatnými odvolacími dôvodmi rovnako nedôvodná. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že pokiaľ je odôvodnenie rozsudku Všeobecného súdu v rozpore s právom Únie, ale jeho výrok sa správne zakladá na iných právnych dôvodoch, odvolanie musí byť zamietnuté. [32]

68. Keďže teda hlavná otázka je čisto právnej povahy, navrhujem, aby Súdny dvor nahradil nesprávne úvahy uvedené v bodoch 35 až 59, 62 a 63 napadnutého rozsudku úvahami, podľa ktorých neexistuje právo na ústne vypočutie *in camera* pred Komisiou pri vyšetrovaní porušení pravidiel hospodárskej súťaže. Malo by to tiež za následok zamietnutie tvrdenia, že Všeobecný súd sa dopustil neoprávneného predčasného posúdenia dôkazov, v dôsledku čoho by bolo potrebné zamietnuť prvé hlavné tvrdenie odvolateliek uvedené v bode 50 týchto návrhov.

ii) Alternatívne riešenia navrhnuté odvolateľkami

69. Odvolateľky tiež tvrdia, že Všeobecný súd postupoval neprimerane, keď odmietol vytknúť Komisii, že neprijala dve alternatívne riešenia, ktoré navrhli. Pripomínam, že tieto alternatívne riešenia pôvodne spočívali v tom, že spoločnosti Degussa by bol poskytnutý prístup k ich vyhláseniam uskutočneným *in camera* buď po konci roka 2008, alebo po uzatvorení novej zmluvy o dodávkach. Po uzatvorení tejto zmluvy odvolateľky požiadali o dodatočné ústne vypočutie, na ktorom by sa mohla zúčastniť spoločnosť Degussa.

70. Pokiaľ ide o prvé alternatívne riešenie, ako som uviedol vyššie, neexistuje právo na ústne vypočutie *in camera*. Uvedený návrh je okrem toho o to viac zvláštny, že dodržanie práva byť vypočutý v zásade nie je vecou vzájomných ústupkov. Navyše odvolateľkám neprislúcha rozhodnúť, či informácie sú, alebo nie sú dôverné, lebo by tým obmedzili práva ostatných strán na získanie nedôverných informácií.

71. Pokiaľ ide o následný návrh, domnievam sa, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 61 napadnutého rozsudku uviedol, že riadne vedenie správneho konania si vyžaduje prijať rozhodnutie v primeranom čase, a že teda neexistuje právo na dodatočné ústne vypočutie. Potvrdzuje to aj článok 10 ods. 2 nariadenia č. 773/2004, podľa ktorého Komisia nie je povinná zohľadniť písomné podania, ktoré nie sú doručené v lehote určenej na predloženie stanovísk k OV. Odvolateľky mali možnosť ústne predniesť svoje stanoviská (a môžem k tomu dodať, že čas vyhradený na ich prednesy bol predĺžený pre prípad, že by chceli svoje stanovisko prezentovať *in camera*). Právo byť vypočutý má podnikom zabezpečiť príležitosť na vypočutie, nie však nevyhnutne v čase, ktorý im najviac vyhovuje.

72. Ako napokon správne uviedol Všeobecný súd, VÚ odvolateľkám poskytla príležitosť predložiť dodatočné písomné pripomienky. Zdá sa, že je to v súlade s bežnou praxou. [33] Odvolateľky teda mali niekoľko príležitostí prezentovať svoje stanovisko vrátane ústnej formy.

73. Na základe toho je potrebné zamietnuť tvrdenie, že Všeobecný súd porušil zásadu proporcionality, pokiaľ ide o právo odvolateliek na ústne vypočutie, a teda aj odvolanie.

32 — Pozri rozsudok FIAMM a i./Rada a Komisia (C-120/06 P a C-121/06 P, EU:C:2008:476, bod 187 a citovanú judikatúru).

33 — Pozri článok 12 ods. 4 rozhodnutia predsedu Európskej komisie z 13. októbra 2011 o funkcii a pôsobnosti vyšetrovateľa v niektorých konaniach vo veci hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ L 275, s. 29).

d) Subsidiárne úvahy: dôsledky porušenia procesných práv odvolateliek

74. Pre prípad, že Súdny dvor by – na rozdiel odo mňa – konštatoval, že odvolateľky mali nárok na vypočutie *in camera*, uvediem tieto poznámky.

75. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že k porušeniu práva na obhajobu dochádza vtedy, keď existuje možnosť, že z dôvodu pochybenia Komisie by správne konanie, ktoré Komisia vedie, mohlo mať iný výsledok. Podnik preukáže existenciu porušenia vtedy, ak primerane preukáže nie to, že rozhodnutie Komisie by malo odlišný obsah, *ale skôr to, že podnik by bez pochybenia Komisie dokázal lepšie zabezpečiť svoju obhajobu*.[34]

76. Je pravda, že preukázať existenciu porušenia nie je vždy ľahké.[35] Dôvodov môže byť mnoho, napríklad neprípustnosť odvolacieho dôvodu – v celom rozsahu alebo sčasti – alebo jednoducho to, že nebolo zistené nesprávne právne posúdenie.[36] Naopak, pokiaľ je procesná nezrovnalosť jasná, Súdny dvor podrobne preskúma posúdenie Všeobecného súdu v tom zmysle, či by uvedený podnik bez tejto nezrovnalosti mohol lepšie zabezpečiť svoju obhajobu, a v prípade potreby ho zruší.[37] A je to tak správne, lebo je dôležité, aby dôkazné bremeno nebolo príliš veľké a aby boli všetky nejasnosti vyriešené v prospech navrhujúceho podniku.[38]

77. Považujem napríklad za otvorenú otázku, prečo by malo dôkazné bremeno ako také spočívať na dotknutom podniku. Domnienka zákonnosti aktov inštitúcií by napokon nemala byť bez hraníc. Keď navrhujúci podnik preukáže procesnú vadu rozhodnutia Komisie, uvedená domnienka by už nemala platiť. Naopak, *malo by byť na Komisii*, aby preukázala, že pochybenie nemá vplyv na obsah rozhodnutia.

78. Odvolateľky konkrétne neuviedli, akým spôsobom by sa dalo dosiahnuť, aby správne konanie by malo odlišný výsledok. V napadnutom rozsudku, ako aj v písomných pripomienkach odvolateliek (v prvostupňovom a odvolacom konaní) je však uvedené, že odvolateľky sa domnievajú, že vypočutie *in camera* by im umožnilo pokúsiť sa presvedčiť Komisiu o tom, že v súvislosti s predmetným porušením nenesú vzhľadom na úlohu spoločnosti Degussa nijakú zodpovednosť alebo nanajvýš len obmedzenú zodpovednosť.

79. Podľa môjho názoru je rozdiel medzi posúdením toho, či by sa strana mohla lepšie obhajovať, keby na jednej strane získala prístup k celému spisu vo veci a keby jej na druhej strane bolo povolené vypočutie *in camera*. Zatiaľ čo význam neoprávnene zadržaných dokumentov možno posúdiť *ex post*,[39] význam vypočutia *in camera* takto posúdiť nemožno: je nemožné s úplnou určitosťou zistiť, čo sa skutočne odohráva na takých stretnutiach. Rovnako nič nebráni účastníkovi konania v tom, aby Komisii na takom stretnutí predložil ďalšie relevantné dôverné informácie, o ktorých sa predtým nezmienil. Ak teda existuje právo na vypočutie *in camera* pred Komisiou a ak sa ústne vypočutie uskutoční len raz – ako v prejednávanej veci –, *treba vychádzať z toho, že strana*, ktorá naň mala

34 — Pozri rozsudok Thyssen Stahl/Komisia (C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 31 a citovanú judikatúru).

35 — Pozri napríklad rozsudok SGL Carbon/Komisia (C-308/04 P, EU:C:2006:433, body 97 a 98), pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa nedostatočného prístupu k spisu.

36 — Pozri tamže (body 95 a 96).

37 — V rozsudku Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada (C-141/08 P, EU:C:2009:598) Súdny dvor v rozpore s návrhmi, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston (EU:C:2009:307), zrušil rozsudok Všeobecného súdu, v ktorom uvedený súd napriek tomu, že Komisia nedodržala minimálnu 10-dňovú lehotu na predloženie pripomienok, vylúčil možnosť odlišného výsledku antidumpingového konania (pozri najmä body 88, 94, 96 a 102 až 104). Skutočnosť, že Komisia nepočkala na uplynutie tejto lehoty pred predložením návrhu konečných opatrení Rade, znamenala to isté, ako keby podnik nebol vôbec vypočutý.

38 — Pozri v tomto zmysle CRAIG, P.: *EU Administrative Law*. Oxford, 2. vyd., 2012, s. 333.

39 — Pozri napríklad rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 649 až 688).

nárok, no bolo jej odopreté, *nebola vôbec vypočutá*.[40] Keďže je dôležité, aby bolo zrejmé, že dochádza k výkonu spravodlivosti, vôbec nepovažujem za presvedčivú myšlienku, že obranné úvahy odopierajúce možnosť vypočutia *in camera* by mali byť potvrdené, lebo dotknutej strane by to pravdepodobne nepomohlo.

80. Okrem toho by nebolo postačujúce poskytnúť strane, ktorej bolo vypočutie odopreté, ako kompenzáciu možnosť predložiť dodatočné písomné stanovisko. Písomné stanovisko nemôže byť náhradou za vypočutie *in camera*, ak naň majú strany nárok.

81. Privádza ma to k poslednému konštatovaniu: nesúhlasím s tým, že proti odvolateľkám by sa nejakým spôsobom dala použiť skutočnosť, že sa neodvolali voči konštatovaniam Všeobecného súdu v súvislosti s druhou časťou piateho žalobného dôvodu, ktorá sa týka údajnej existencie poľahčujúcej okolnosti v súvislosti s úlohou spoločnosti Degussa. Rozhodnutie neodvolať sa neznamená uznanie. Okrem toho jediná vec, ktorá pre Súdny dvor musí byť splnená, je to, či odvolateľky preukázali, že keby mali príležitosť byť vypočuté *in camera*, boli by schopné lepšie zabezpečiť svoju obhajobu.

82. Domnievam sa, že áno. Ak by teda Súdny dvor rozhodol, že odvolateľky mali právo na vypočutie *in camera* pred Komisiou, bolo by potrebné vylúčiť uplatnenie napadnutého rozsudku pre porušenie podstatnej procesnej požiadavky, konkrétne článku 12 ods. 1 nariadenia č. 773/2004 v spojení s článkom 14 ods. 6 uvedeného nariadenia. Keďže Súdny dvor má dostatok informácií na to, aby rozhodol o prvostupňovej žalobe, malo by byť zrušené aj sporné rozhodnutie v súlade s pôvodnými návrhmi.

83. Ja sa však stále domnievam, že odvolateľky také právo vôbec nemali a odvolanie je v dôsledku toho potrebné zamietnuť.

VI – **O trovách**

84. Podľa článku 184 ods. 2 rokovacieho poriadku, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania. Podľa článku 138 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to v tomto zmysle navrhol účastník konania, ktorý vo veci mal úspech.

85. Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľky na náhradu trov konania a odvolateľky nemali úspech vo svojich dôvodoch, je potrebné zaviazať ich na náhradu trov konania.

VII – **Návrh**

86. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie,

— zaviazal odvolateľky na náhradu trov konania.

40 — V tomto zmysle je teda situácia podobná veci Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada (C-141/08 P, EU:C:2009:598).